

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی

دوره نهم - سال اول

تاریخ چاپ ۱۳۹۱/۱۱/۱۴

شماره چاپ ۴۰۹

شماره چاپ سابقه ۱۱۷-۱۴

شماره ثبت ۱۰

اعاده شده از شورای نگهبان

شماره ۵۰/۶۱۵۸۳/د

تاریخ ۱۳۹۱/۱۰/۱۷

گزارش کمیسیون اجتماعی به مجلس شورای اسلامی

لایحه حمایت از کودکان و نوجوانان بی سرپرست و بدسرپرست اعاده شده از شورای محترم نگهبان که جهت تأمین نظر آن شورا به این کمیسیون به عنوان کمیسیون اصلی ارجاع گردیده بود در جلسات متعدد با دعوت از نماینده آن شورا و حضور کارشناسان و مسؤولین اجرائی مربوط مورد بررسی قرار گرفت و در جلسه نهائی روز سه شنبه مورخ ۱۳۹۱/۸/۲۳ و با اصلاحاتی به شرح زیر به تصویب رسید.

اینک گزارش آن در اجرای ماده (۲۰۱) آیین نامه داخلی تقدیم مجلس محترم شورای اسلامی می گردد.

رئیس کمیسیون اجتماعی

عبدالرضا عزیزی

اصلاح کمیسیون داخل کادر درج شده است.

معاونت قوانین

اداره کل تدوین قوانین

باسمه تعالی

لایحه حمایت از کودکان و نوجوانان بی سرپرست و بدسرپرست

ماده ۱- ...

ماده ۶- درخواست کنندگان سرپرستی باید دارای شرایط زیر باشند:

یک بند به شرح زیر به ابتدای بندهای ماده (۶) الحاق می شود:
بند الحاقی- تقید به انجام واجبات و ترک محرمات یا اعتقاد به یکی از ادیان مصرح در قانون اساسی

الف- عدم محکومیت جزائی مؤثر با رعایت موارد مقرر در قانون مجازات

اسلامی

بند(الف) ماده(۶) به شرح زیر اصلاح می شود:
الف- عدم محکومیت جزائی مؤثر

ب- تمکن مالی

ج- عدم حجر

د- سلامت جسمی و روانی لازم و توانایی عملی برای نگهداری و تربیت

کودکان و نوجوانان تحت سرپرستی

ه- نداشتن اعتیاد به مواد مخدر، مواد روانگردان و الکل

و- صلاحیت اخلاقی

ز- عدم ابتلاء به بیماری های واگیر و یا صعبالعلاج

ح- اعتقاد به یکی از ادیان مصرح در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران

بند(ح) حذف می گردد.

تبصره- رعایت اشتراکات دینی میان سرپرست و افراد تحت سرپرستی الزامی است. سپردن سرپرستی کودکان و نوجوانان غیرمسلمان به درخواست کنندگان مسلمان، در صورت نبود درخواست کننده هم کیش آنان مجاز است.

تبصره ماده (۶) به شرح زیر اصلاح می شود:

تبصره- در صورتی که یابنده طفل تقاضای سرپرستی طفل را بنماید و واجد شرایط لازم برای سرپرستی نیز باشد مطابق مقررات این قانون؛ سرپرستی کودک یا نوجوان به وی واگذار خواهد شد.

ماده ۷- ...

ماده ۸- سپردن سرپرستی افراد موضوع این قانون در صورتی مجاز است که

دارای یکی از شرایط ذیل باشند:

الف- هیچ یک از پدر، مادر و جد پدری آنان شناخته شده نباشند.

ب- هیچ یک از پدر، مادر و جد پدری آنان در قید حیات نباشند.

ج- افرادی که سرپرستی آنان به موجب حکم مراجع صلاحیتدار به سازمان

سپرده گردیده و تا زمان دو سال از تاریخ سپردن آنان به سازمان، پدر یا مادر و یا جد

پدری برای سرپرستی آنان مراجعه ننموده باشند.

د- هیچ یک از پدر، مادر و جد پدری نتوانند مسؤولیت سرپرستی را انجام

دهند و یا غبطه کودک یا نوجوان را رعایت نکنند.

تبصره ۱- چنانچه پدر یا مادر و یا جد پدری پس از انقضای دو سال مراجعه

نمایند، دادگاه صالح با لحاظ نظر سازمان، حکم سرپرستی را ابقاء و یا نسبت به

استرداد کودک یا نوجوان حکم صادر می نماید.

تبصره ۲- در صورت وجود جد مادری و با احراز شرایط مندرج در این قانون،

کودک یا نوجوان به وی سپرده خواهد شد، مگر این‌که از سرپرستی او خودداری نماید.

ماده (۸) به شرح ذیل اصلاح می‌شود:

ماده ۸- سپردن سرپرستی افراد موضوع این قانون در صورتی مجاز است که دارای یکی از شرایط ذیل باشد:

الف- امکان شناخت هیچ یک از پدر، مادر و جدپدیری آنان وجود نداشته باشد.

ب- پدر، مادر، جدپدیری و وصی منصوب از سوی ولی قهری آنان در قید حیات نباشد.

ج- افرادی که سرپرستی آنان به موجب حکم مراجع صلاحیتدار به سازمان سپرده گردیده و تا زمان دو سال از تاریخ سپردن آنان به سازمان، پدر یا مادر و یا جدپدیری برای سرپرستی آنان مراجعه ننموده باشند.

د- هیچ یک از پدر، مادر و جدپدیری آنان صلاحیت سرپرستی را نداشته باشند و به تشخیص دادگاه صالح این امر حتی با ضم امین یا ناظر نیز حاصل نشود.

تبصره ۱- چنانچه پدر یا مادر یا جدپدیری کودک یا نوجوانان مراجعه کنند، دادگاه در صورتی که آنان را واجد صلاحیت لازم ولو با ضم امین یا ناظر تشخیص دهد و مفسده مهمی نیز کودک یا نوجوانان را تهدید نکند؛ با أخذ نظر سازمان نسبت به استرداد آنان حکم صادر می‌کند. در غیر این صورت حکم سرپرستی ابقاء می‌شود.

تبصره ۲- در صورت وجود اقارب طبقه دوم و تقاضای هر یک از آنان و وجود شرایط؛ سرپرستی به وی واگذار می‌شود و در صورت تعدد تقاضا و یکسانی شرایط متقاضیان؛ سرپرست با قرعه انتخاب می‌گردد. در صورت نبود اقارب طبقه دوم بین اقارب سوم بدین نحو عمل می‌شود.

ماده ۹- کلیه افراد کمتر از شانزده سال که واجد شرایط مذکور در ماده (۸) این قانون هستند، مشمول این قانون می‌باشند.

ماده (۹) به شرح ذیل اصلاح می‌شود:

ماده ۹- کلیه افراد کمتر از شانزده سال که واجد شرایط مذکور در ماده (۸) می‌باشد مشمول این قانون می‌گردند مگر اینکه به تشخیص دادگاه بالغ و رشید بوده و نیازی به سرپرستی نداشته باشند.

ماده ۱۰- در کلیه مواردی که هیچ یک از پدر یا جد پدری یا مادر نتوانند مسؤولیت ولایت و سرپرستی را انجام دهند و یا غبطه مولی‌علیه را رعایت نکنند، دادگاه می‌تواند مطابق این قانون با رعایت مواد (۱۱۸۴) و (۱۱۸۷) قانون مدنی و با لحاظ نظر سازمان، مسؤولیت قیم یا امین مذکور در این مواد را به یکی از درخواست‌کنندگان سرپرستی واگذار نماید.

ماده (۱۰) به شرح ذیل اصلاح می‌شود:

ماده ۱۰- در کلیه مواردی که هیچ یک از پدر، مادر یا جد پدری صلاحیت سرپرستی را ولو با ضم امین یا ناظر نداشته باشند، دادگاه می‌تواند مطابق این قانون و با رعایت مواد (۱۱۸۴) و (۱۱۸۷) قانون مدنی و با أخذ نظر مشورتی سازمان؛ مسؤولیت قیم یا امین مذکور در این مواد را به یکی از درخواست‌کنندگان سرپرستی واگذار نماید.

ماده ۱۱- ...

ماده ۱۴- دادگاه در صورتی حکم سرپرستی صادر می‌نماید که درخواست‌کننده سرپرستی بخشی از اموال یا حقوق خود را به کودک یا نوجوان تحت سرپرستی تملیک کند. تشخیص نوع و میزان مال یا حقوق مزبور با دادگاه است. در مواردی که دادگاه تشخیص دهد أخذ تضمین عینی از درخواست‌کننده ممکن یا به مصلحت نیست و

سرپرستی کودک یا نوجوان ضرورت داشته باشد، دستور اخذ تعهد کتبی به تملیک بخشی از اموال یا حقوق در آینده را صادر و پس از قبول درخواست کننده و انجام دستور، حکم سرپرستی صادر می‌کند.

یک تبصره به شرح ذیل به ماده (۱۴) الحاق می‌گردد:

تبصره- در صورتی که دادگاه تشخیص دهد اعطای سرپرستی بدون اجرای مفاد این ماده به مصلحت کودک یا نوجوان می‌باشد به صدور حکم سرپرستی اقدام می‌نماید.

ماده ۱۵- درخواست‌کننده منحصر یا درخواست‌کنندگان سرپرستی باید متعهد گردند که تمامی هزینه‌های مربوط به نگهداری و تربیت و تحصیل افراد تحت سرپرستی را تأمین نمایند. این حکم حتی پس از فوت سرپرست منحصر یا سرپرستان نیز تا تعیین سرپرست جدید، برای کودک یا نوجوان جاری می‌باشد. بدین منظور سرپرست منحصر یا سرپرستان، موظفند با نظر سازمان خود را نزد یکی از شرکتهای بیمه به نفع کودک یا نوجوان تحت سرپرستی بیمه عمر کنند.

یک تبصره به شرح ذیل به ماده (۱۵) الحاق می‌گردد:

تبصره- در صورتی که دادگاه تشخیص دهد اعطای سرپرستی بدون اجرای مفاد این ماده به مصلحت کودک یا نوجوان می‌باشد به صدور حکم سرپرستی اقدام می‌نماید.

ماده ۱۶- اموالی که در مالکیت صغیر تحت سرپرستی قرار دارد در صورتی اداره آن به سرپرست موضوع این قانون سپرده می‌شود که طفل فاقد ولی قهری باشد و مرجع صالح قضائی قیمومت طفل را بر عهده سرپرست قرار داده باشد.

در ماده (۱۶) عبارت «همچنین ولی قهری وی برای اداره اموال او شخصی را تعیین نکرده باشد و» قبل از عبارت «مرجع صالح قضائی» الحاق می‌گردد.

ماده ۱۷- حقوق و تکالیف سرپرست و کودک یا نوجوان تحت سرپرستی از لحاظ

ماده ۱۷- حقوق و تکالیف سرپرست و کودک یا نوجوان تحت سرپرستی از لحاظ نگهداری، تربیت، نفقه و احترام نظیر حقوق و تکالیف پدر و مادر و اولاد است.

ماده (۱۷) به شرح ذیل اصلاح می شود:

ماده ۱۷- حقوق و تکالیف سرپرست و کودک یا نوجوان نسبت به یکدیگر از لحاظ نگهداری، نفقه و احترام نظیر حقوق و تکالیف والدین و اولاد نسبت به یکدیگر است.

ماده ۱۸- ...

ماده ۲۲- پس از صدور حکم قطعی سرپرستی از سوی دادگاه، اداره ثبت احوال مکلف است مطابق آیین نامه ای که با همکاری سازمان تنظیم می شود نسبت به اصلاح شناسنامه سرپرستان و صدور شناسنامه جدید برای کودک یا نوجوان با حفظ سوابق هویت و نسب واقعی آنان در ستاد مرکزی سازمان ثبت احوال کشور اقدام نماید.

ماده (۲۲) به شرح ذیل اصلاح و سه تبصره به آن الحاق می گردد:

ماده ۲۲- پس از صدور حکم قطعی سرپرستی، مفاد حکم از سوی دادگاه به اداره ثبت احوال ابلاغ می شود. اداره ثبت احوال مکلف است که نام کودک یا نوجوان تحت سرپرستی را در اسناد سجلی زوجین سرپرست وارد کند و همچنین شناسنامه جدیدی برای کودک یا نوجوان تحت سرپرستی با درج نام زوجین سرپرست و نام و نام خانوادگی سرپرست صادر کند.

تبصره ۱- اداره ثبت احوال مکلف است سوابق هویت و نسبت واقعی طفل را در پرونده وی حفظ نماید.

تبصره ۲- در صورتی که والدین کودک یا نوجوان تحت سرپرستی مشخص بوده و لکن در قید حیات نباشند و به تشخیص دادگاه تغییر نام والدین به مصلحت وی نباشد، مفاد حکم

بدون تغییر نام والدین در شناسنامه کودک یا نوجوان تحت سرپرستی درج می‌شود.
تبصره ۳- اجرای این ماده به موجب آیین‌نامه‌ای است که به وسیله سازمان ثبت احوال کشور و با همکاری سازمان تهیه می‌شود و ظرف سه‌ماه پس از لازم‌الاجراء شدن این قانون به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۲۳- صدور گذرنامه و خروج کودک یا نوجوان تحت سرپرستی از کشور منوط به موافقت سرپرست منحصر یا سرپرستان و دادستان است. دادستان پس از جلب نظر کارشناسی سازمان با رعایت مصلحت، اتخاذ تصمیم می‌نماید.

تبصره - چنانچه خروج از کشور در دوره آزمایشی باشد، سرپرست منحصر یا سرپرستان باید تضمینی مناسب جهت بازگشت کودک یا نوجوان تا پایان دوره آزمایشی، به دادستان بسپارد. ضمناً سازمان مکلف است به طریق اطمینان‌بخشی در مورد رعایت حقوق کودک یا نوجوان در خارج از کشور اقدام لازم را به عمل آورد.

تبصره ماده (۲۳) به شرح ذیل اصلاح می‌گردد:

تبصره- در صورتی که مسافرت کودک یا نوجوان به خارج بر وی واجب باشد مانند سفر حج تمتع؛ مفاد این ماده اجراء نخواهد شد. سرپرست یا سرپرستان در هر حال باید موضوع را به سازمان و دادستان اطلاع دهند.

ماده ۲۴- کلیه قوانین و مقررات مربوط به احوال شخصیه ایرانیان غیرمسلمان، معتقد به یکی از ادیان رسمی مصرح در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در خصوص فرزندخواندگی همچنان معتبر خواهد بود.

ماده (۲۴) حذف می‌گردد.

ماده ۲۵- ...

ماده ۲۶- حکم سرپرستی، پس از جلب نظر کارشناسی سازمان، در موارد زیر

فسخ می‌شود:

در ماده (۲۶) کلمه «أخذ» جایگزین کلمه «جلب» می‌گردد.

الف- هر یک از شرایط مقرر در ماده (۶) این قانون متفی گردد.

ب- تقاضای سرپرست منحصر یا سرپرستان در صورتی که سوء رفتار کودک یا نوجوان برای هر یک از آنان غیر قابل تحمل باشد.

ج- طفل پس از رشد با سرپرست منحصر یا سرپرستان توافق کند.

د- مشخص شدن پدر یا مادر کودک یا نوجوان و درخواست آنان برای فسخ

حکم

بند (د) ماده (۲۶) به شرح ذیل اصلاح می‌گردد:

د- مشخص شدن پدر یا مادر کودک یا نوجوان در صورتی که صلاحیت لازم برای سرپرستی را ولو با ضم امین یا ناظر از سوی دادگاه، دارا باشند.

تبصره- در مورد بند «د» دادگاه باید راجع به حضانت طفل نیز تعیین تکلیف نماید و هرگاه والدین وی فاقد صلاحیت باشند سرپرستان قبلی برای حضانت وی در اولویت خواهند بود.

تبصره ماده (۲۶) حذف می‌گردد.

ماده ۲۷- هر گاه سرپرست در صدد ازدواج برآید، باید مشخصات فرد مورد نظر را به دادگاه صالح اعلام نماید. در صورت وقوع ازدواج، سازمان مکلف است گزارش ازدواج را به دادگاه اعلام تا با حصول شرایط این قانون، نسبت به ادامه سرپرستی به صورت مشترک و یا فسخ آن اتخاذ تصمیم نماید.

تبصره- ازدواج چه در زمان حضانت و چه بعد از آن فی مابین سرپرست و

تبصره ماده (۲۷) به شرح ذیل اصلاح می گردد:

تبصره- ازدواج چه در زمان حضانت و چه بعد از آن بین سرپرست و فرزندخوانده ممنوع است مگر اینکه دادگاه صالح پس از أخذ نظر مشورتی سازمان؛ این امر را به مصلحت فرزندخوانده تشخیص دهد.

ماده ۲۸- ...

ماده ۳۱- افرادی که بنا به دلایل موجه و یا تحت شرایط خاص، سرپرستی کودک یا نوجوانی را حداقل یکسال پیش از سپردن به سازمان، عهده دار بوده اند با دارا بودن شرایط مقرر در این قانون، نسبت به سرپرستی آنان حق تقدم دارند. در این صورت ابتدای سرپرستی عملی، ملاک تعیین شرط سن برای کودک یا نوجوان و سرپرست است.

جمله آخر ماده (۳۱) به شرح ذیل اصلاح و به عنوان تبصره به این ماده الحاق می گردد:

تبصره- ملاک محاسبه سن جهت سرپرستی در این قانون برای کودک یا نوجوان و سرپرست از زمانی است که سرپرستی عملاً شروع شده است.

ماده ۳۲- ...

1000 1000
1000 1000

اداره قوانین
دایره چاپ و توزیع